

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін анықтау, құру, аттестациялау және есепке алу ережесін бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитеті төрағасының 2007 жылғы 30 қаңтардағы N 39 Бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2007 жылы 5 наурызда N 4561 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрдің м.а. 2010 жылғы 24 желтоқсандағы № 784 Бұйрығымен.

Күші жойылды - ҚР Ауыл шаруашылығы министрдің м.а. 2010.12.24 № 784 (ресми жарияланған күнінен кейін он күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Бұйрығы.

Қазақстан Республикасы Орман кодексінің 77-бабын іске асыру мақсатында
Б Ұ Й Ы Р А М Ы Н :

1. Қоса беріліп отырған Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін анықтау, құру, аттестациялау және есепке алу ережесі бекітілсін.

2. Осы бұйрық ол бірінші рет ресми жарияланғаннан кейін он күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Төраға

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы
Ауыл шаруашылығы министрлігі
Орман және аңшылық шаруашылығы
комитеті төрағасының
2007 жылғы 30 қаңтардағы
N 39 бұйрығымен бекітілген

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін анықтау, құру, аттестациялау және есепке алу ережесі 1. Негізгі ережелер

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін анықтау, құру, аттестациялау және есепке алу ережесі (бұдан әрі - Ереже) тұрақты орман тұқымдары базасын (бұдан әрі - ТОТБ) қалыптастыру жөніндегі іс-шараларды регламенттеу және ормандарды молықтыру мен орман

өсіру үшін құнды мұрагерлік қасиеттері бар және себу сапасы жоғары орман тұқымдары мен қалемшелік материал алу мақсатында Қазақстан Республикасы Орман Кодексінің 77-бабына сәйкес әзірленді.

2. Осы Ережеде пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) климатқа бейімдеу - таралымның ортаның жаңа жағдайларына бейімделуі табиғи немесе жасанды сұрыптау негізінде генетикалық ілгерілеушіліктің нәтижесінде болатын өсімдіктерді жерсіндіру нысандарының бірі;

2) мұрағаттық-аналық плантациялар - көбейтудің вегетативтік тәсілдерін қолдану негізінде сұрыптап алынған ағаш тұқымдарының құнды нысандарының (мысалы, артықшылығы бар ағаштар) генетикалық қорын сақтау мақсатында құрылатын плантациялар;

3) плантацияларды оқшаулау - орман тұқымдары плантацияларының негізінен табиғи екпелерден қажетсіз тозаңмен (фондық тозаң) тозаңдану процесіне жол бермейтін жағдайлар;

4) орман тұқымдары плантациялары (бұдан әрі - ОТП) - құнды мұрагерлік қасиеттері бар тұқымдар алуға арналған екпелер селекциясының әртүрлі әдістерін қолдану негізінде жасанды жолмен құрылатын плантациялар;

5) вегетативтік жолмен отырғызылған ОТП - вегетативтік жолмен алынған материалды пайдаланып отырғызылған ОТП;

6) екінші ұрпақтың (реттің) ОТП-сы - комбинациялық қабілеті тексерілген бастапқы материалды пайдалану негізінде құрылатын ОТП;

7) клондық ОТП - артықшылығы бар немесе элиталық ағаштардың вегетативтік ұрпағын (клондарын) пайдаланып құрылатын ОТП;

8) бірінші ұрпақ ОТП-сы - отырғызу кезінде бастапқы материал ретінде фенотиптік нысандары бойынша сұрыптап алынған аналықтар (артықшылығы бар ағаштар) пайдаланылатын ОТП;

9) тұқым сеуіп өсірілген ОТП - отырғызу кезінде аналықтардың бақыланатын тозаңдануынан (сибстер) немесе еркін тозаңданудан (жартылай сибстер) алынған тұқымдар пайдаланылатын плантациялар;

10) тұрақты орман тұқымдары учаскелері (ТОТУ) - ұзақ уақыт бойына қалыпты және жақсартылған тұқымдар алу үшін арнайы қалыптастырылған аналық екпелер. ТОТУ шығу тегі табиғи (жасанды сирек) аса шығымды жоғары сапалы екпелерде отырғызылады.

3. Тұрақты орман тұқымдары базасын құруды ормандарды молықтыру және орман өсіру үшін тұқымдар мен қалемшелік материал жөніндегі қажеттілікке сәйкес орман селекциясы мен тұқым шаруашылығы саласындағы мамандандырылған ұйымдар жүзеге асырады.

4. Селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілерді анықтау мен құруға арналған өлшемдер орман өсетін аймаққа, орманның өсу

жағдайларының тұрпатына, орман өсімдіктерінің жекелеген түрлерінің биологиялық ерекшеліктеріне, олардың жасы мен жай-күйіне, сондай-ақ оларды анықтау мен құру мақсаттарына байланысты.

5. Селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілерді қалыптастыру, мемлекеттік орман қоры учаскелерінде оларды пайдалану режимі осы салада маманданатын орман орналастыру, басқа да жобалау-іздірету және ғылыми ұйымдар әзірлеген, мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткен жобалармен айқындалады.

2. Орман тұқымдары плантациялары

6. Орман тұқымдары плантациялары үш санатқа: бірінші реттегі, генетикалық құндылығы жоғары және екінші реттегі плантацияларға бөлінеді.

7. Бастапқы материалды көбейту тәсілі бойынша орман тұқымдары плантациялары вегетативтік жолмен отырғызылған немесе клондық, оның ішінде артықшылығы бар ағаштардың түйнектерін жас шыбықтарға телу арқылы алынатын телімдік және аналық ағаштардың тамырланған бөліктерін отырғызу арқылы алынатын өз тамыры бар, сондай-ақ тұқым сеуіп өсірілген немесе артықшылығы бар ағаштардың тұқымынан өсірілген қалемшелер отырғызу арқылы немесе осы ағаштардың тұқымын себу арқылы құрылатын бір тұқымдық плантациялар болуы мүмкін.

8. ОТП отырғызу тәсілін таңдау жобаларда ағаш тұқымының биологиялық ерекшеліктеріне, орманның өсу жағдайларына және аймақта орман шаруашылығын жүргізудің қарқындылығына сәйкес айқындалады.

9. Селекция мақсаттарын басшылыққа ала отырып, бірінші реттегі ОТП-да бір немесе бірнеше селекцияланатын нышандары бойынша таңдап алынған артықшылығы бар ағаштардың ұрпағы топтастырылады.

10. ОТП-да осы орман тұқымдары ауданының бір немесе бірнеше таралымдарының артықшылықтары бар ағаштарының ұрпағы шоғырландырылады. Көршілес орман тұқымдары аудандарының артықшылықтары бар ағаштардың ұрпақтарымен, ал интродуценттер үшін - көршілес орман өсетін немесе флористикалық аудандардың артықшылықтары бар ағаштарының ұрпақтарымен ОТП құруға жол беріледі.

Егер бұл тұқымдардың жеміс беруін күшейтуге және олардың пісіп-жетілуін жақсартуға жәрдемдесетін болса, жекелеген жағдайларда неғұрлым алыс қашықтықта, яғни табиғи таралу аймағынан тыс жерлерде ОТП құру үшін клондардың (тұқымдастардың) орнын ауыстырған жөн. Осындай ОТП тұқымдары бастапқы артықшылығы бар ағаштар өскен аудан үшін орман тұқымдарын аудандастыруға сәйкес пайдаланылады.

2) плантацияның жерсіндіру алқабы 5 гектардан кем болмауға тиіс, учаскенің бұдан кем алқабына орман өсімдіктерінің нақты түрлерінің тұқымдарына шектеулі қажеттілік болған жағдайда ғана жол беріледі;

3) екі және одан да көп вегетациялық кезең ішінде ОТП құру кезінде оның алқабын танаптар (блоктар) бойынша бөледі және игереді;

4) қажетсіз тозаңның ұшып келуін шектеу үшін ОТП құруға арналған учаске басқа түрлер екпелерінің арасына орналастырылады, әйтпесе оның периметрі бойымен қауіпті зиянкестер мен саңырауқұлақ ауруларының аралық қожайындары болып табылмайтын басқа түрлердің жылдам өсетін ұшарбасы қалың ағаштарының 5-10 қатарынан тұратын қорғаныштық сүзгіш жолақтар құру қ а ж е т .

Сүзгіш жолақтар ОТП құру кезінде кемшілігі бар ағаштар кемінде 300 метрге аластатылған артықшылығы бар ағаштарды қорғауды көздемейді. Бұл орайда гүлдену кезеңіндегі басым желдердің бағытын ескереді.

Сол бір түрдің артықшылығы бар ағаштарына жақын отырғызылатын ОТП учаскелерін оларға қатысты жел соғатын жағынан тандайды. Қалған жағдайдарда ОТП мүмкіндігінше сол бір түрдің жақын маңдағы қалың қалыпты екпелерге қатысты жел соқпайтын жағынан отырғызады.

15. Клонды ОТП құрудың негізгі тәсілі тамыр жүйесі жабық қалемшелер отырғызу болып табылады. Қалемшелер мемлекеттік стандарттардың талаптарына немесе техникалық шарттарға сәйкес келуге тиіс. Түйнектерді телітуші дақылдарға теліп, ОТП отырғызуға болады. Оңай тамыр жаятын түрлердің плантацияларды тамыр жайған түйнек қалемшелерін де, тамыр жаймаған түйнектермен де отырғызуға жол беріледі.

16. Телітуші дақылдарды екпелер (қалемшелер) отырғызып немесе тұқымдар (өсімдіктердің ірі жемісті түрлері, сексеуіл) сеуіп алады. Телітуші дақылдарды өсіру үшін орман тұқымдары ауданы шегінде артықшылығы бар ағаштардан дайындалған телітуші дақыл сияқты сол түрдің және фенологиялық қалыптың жақсартылған тұқымдарын пайдаланады. Жекелеген жағдайларда, әсіресе жерсіндірілген түрлердің ОТП-сын отырғызу кезінде, будандастыру кезінде осы түрлердің үйлесімділігі, сондай-ақ осы іс-шараларды өткізудің шаруашылық және биологиялық қажеттілігі анықталса, телітуші дақыл ретінде басқа түрдің өсімдіктерін пайдалануға болады.

17. Қалемшелер жөніндегі қажеттілікті қамтамасыз ету үшін артықшылығы бар ағаштардың вегетативтік ұрпақтарын жаппай көбейту мақсатында аналық-қалемшелік плантацияларды клонды ОТП отырғызу кезінде қабылданған кез келген тәсілмен құрады.

Аналық плантацияларды клонды ОТП-да және селекциялық отырғызу материалын өсіруге маманданған питомниктерде отырғызады. Аналық

плантацияларды құруды клонды ОТП-ның алғашқы танаптарын (блоктарын) отырғызумен бір мезгілде немесе ол басталғанға дейін бастайды. Аналық плантацияның алқабын және оны пайдалану мерзімдерін қалемшелер және ОТП-да вегетативтік көбейтуге жататын артықшылығы бар ағаштардың қажетті мөлшері жөніндегі қажеттілікті басшылыққа ала отырып айқындайды. Аналық-қалемшелік плантацияларда клондарды араластыру қалемшелерді тұқымдары бойынша дайындауды қиындататынын ескере отырып, клондарды орналастыруды жекелеген қатарларда немесе тұқымдық блоктарда ш о ғ ы р л а н д ы р у к е р е к .

Отырғызу аяқталғаннан кейін әрбір аналық плантацияға клондарды нақты орналастыру схемасын жасайды. Оларда қалемшелер дайындауды ағаштардың 4-5 жасында бастайды.

18. Тұқымдас ОТП құру үшін тұқым дайындауды тікелей бұдан бұрын құрылған ОТП-да артықшылығы бар (элиталық) ағаштардан немесе олардың клондарынан жүргізеді. Питомникте (тұқым себілетін және мектеп бөлімшелерінде) таңдап алынған ағаштардың ұрпағын тұқымдастары бойынша бөлек өсіреді. Өсірілген екпелер мен қалемшелер арасынан ОТП отырғызу үшін осы тұқымдастан биіктігі, сапасы және төзімділігі бойынша таңдаулыларын іріктеп алады. Егер тұқымдас ОТП әрбір тұқым себу орнында бір-бірден таңдаулы өсімдіктен қалдырып, тұқым себу арқылы құрылса, дәл осындай іріктеу жүргізіледі.

19. ОТП отырғызу кезінде қатарлар мен қатараралықтардағы өсімдіктер арасындағы, алаңдар орталықтары арасындағы қашықтық репродуктивті ұрғашы қабаттың барынша жақсы дамуын, топырақ пен ағаштарға күтім жасау, бүрлер (жемістер, тұқымдар) дайындау кезінде және т.б. машиналар мен механизмдердің емін-еркін өтуін қамтамасыз етуге тиіс. Орман өсу жағдайларына, орман өсімдіктерінің биологиялық ерекшеліктеріне және ОТП отырғызудың таңдап алынған тәсіліне байланысты қатарлардағы отырғызу орындарының арасындағы қашықтық 5-8 м, қатараралықтарда - 7-10 м құрайды.

20. Генетикалық құндылығы жоғары орман тұқымдары плантациялары және екінші реттегі орман тұқымдары плантациялары үшін ағаштар таңдауды клондардың селекцияланатын нышандары бойынша комбинациялық қабілетін және олардың репродуктивтік қабілетін қамтитын тұқымдық және вегетативтік ұрпақтарды кешенді бағалау нәтижелері бойынша өткізеді.

21. Селекцияның мақсаттарына, пайдаланылатын аналық ағаштардың генетикалық қасиеттері мен санына байланысты генетикалық құндылығы жоғары және екінші реттегі ОТП: көп клонды, клондар саны шектеулі және бір клонды О Т П б о л ы п қ ұ р ы л а д ы .

Негізгі санат - жоғары ортақ комбинациялық қабілетке (бұдан әрі - ОКҚ)

ұрпақтар өсетін көп клонды ОТП. Осы ОТП-да клондар санын және оларды ауыстыру схемаларын бірінші реттегі клонды ОТП-да қандай болса, солай қабылдайды. Осы санаттағы ОТП клондық құрамын қалыптастыру және клондарды ауыстыру схемаларын таңдау кезінде клондар мұрағаттары мен бірінші реттегі ОТП-дағы артықшылығы бар ағаштардың клондық ұрпақтарын зерттеу кезінде анықталған олардың генеративтік даму ерекшеліктерін ескереді. Қайшылап тозаңдануды қамтамасыз ететін молынан және орташа гүлденетін әйел тұрпатты клондарға артықшылық беріледі. ОТП-да тозаңдандырушылар ретінде өміршеңдігі жоғары тозаңның еркек тұрпатты клондарын енгізуге болады.

22. Клондар саны шектеулі ОТП өзіне тән жоғары комбинациялық қабілетімен (ЖКҚ) сипатталатын ағаштардың шамалы (әдетте, екеу) санын пайдалану негізінде құрылады. Осындай ОТП отырғызу үшін міндетті талап клондардың бір мезгілде гүлденуі болып табылады. Осы санаттағы ОТП-да таңдап алынған клондардың артығымен барынша жақсы тозаңдануын қамтамасыз ететін схемаларды қолданады.

Тұраралық және алыстан түр ішіндегі (экологиялық-географиялық) будандастыру негізінде тұқым алуға арналған тұқымдық-будан плантацияларын дәл осылай құрады.

23. Бір клонды ОТП-ыны жоғары ОКҚ немесе ЖКҚ-мен сипатталатын артықшылығы бар ағаштың ұрпағымен құрады. ОТП-да жоғары ОКҚ ағашы пайдаланылған кезде сол түрдің қоршаған екпелерінің тозаңымен плантацияларды емін-еркін тозаңдандыру не осы түр тозаңының қоспасымен жасанды жолмен тозаңдандыру көзделеді.

24. Жоғары ЖКҚ ағаштарының ұрпағымен құрылған ОТП-да тозаңдандыруды ЖКҚ-да сынау барысында таңдап алынған әріптестің тозаңын пайдаланып, тек жасанды жолмен жүргізеді.

25. ОТП-ның осы түрлері үшін орман өсу жағдайларына, орман өсімдіктері түрлерінің биологиялық ерекшеліктеріне байланысты қатарларда отырғызу орындарының арасындағы қашықтықты 7-10 метр, қатараралықтарда - 10-12 метр мөлшерінде алады. Бұл орайда осы түрлердің екпелерінен қорғаныштық сүзгіш жолақтар құру немесе кеңістік бойынша оқшаулау міндетті түрде к о з д е л е д і .

Осы талап жоғары ОКҚ ағаштарының ұрпағымен құрылатын бір клонды ОТП-ға қолданылмайды.

26. Генетикалық құндылығы жоғары және екінші реттегі ОТП клондық құрамын құру принциптері орман өсу жағдайларының түрлері мен фенологиялық қалыптары бойынша, сондай-ақ оларды отырғызу технологиясы осы Ереженің 20 -21-тармақтарында баяндалған талаптарға сәйкес келеді.

3. Тұрақты орман тұқымдары учаскелері

27. Тұрақты орман тұқымдары учаскелері (бұдан әрі - ТОТУ) - ұзақ уақыт бойы оларда орман тұқымдарын алу үшін арнайы құрылған (қалыптасқан) табиғи екпелердің немесе орман дақылдарының нақты орман өсу жағдайларына арналған шығымдылығы жоғары және жоғары сапалы учаскелер.

28. ТОТУ-дың ең аз мөлшерлі алқабы - 5 га. Екпелердің еңіс (тау жағдайларында) немесе шоқталып өсу сипаты жағдайларында, сондай-ақ осы ағаш тұқымына қажеттілік шектеулі болған кезде ТОТУ алқабының бұдан кем болуына жол беріледі. Учаске кірме жолдарымен айтарлықтай тегіс болуға тиіс.

29. ТОТУ қалыптастыру үшін қалыпты немесе шығымдылығы бонитеттің II сыныбынан төмен емес неғұрлым жоғары селекциялық санаттағы орман учаскелері таңдап алынады. ТОТУ мен кемшілігі бар екпенің немесе сол тұқымның кемшілігі бар ағашының арасындағы жол берілетін қашықтық кемінде 3 0 0 м е т р .

Екі құнды тұқым (қайың мен қарағай) бірге өсетін табиғи екпелерде екі тұқым бойынша ТОТУ қалыптастыруға жол беріледі.

30. Екпелердің сапалық құрамын жақсартуға, тұқымдық ағаштардың ұшарбасын дамытуды қамтамасыз етуге, ерте тұрақты және молынан жеміс беруге, сондай-ақ ТОТУ-да бүрлер (жемістер, тұқымдар) дайындау үшін жайлы жағдайлар туғызуға бірнеше тәсілмен (3-5) біркелкі немесе дәліздік тәсілдермен өткізілетін сирету есебінен қол жеткізіледі.

31. Орман дақылдарында ТОТУ қалыптастыру кезінде біркелкі сирету өткізілетін тұқымдық қатарлар алдын ала бөліп алынып, дәліздік тәсіл қолданылады.

32. Сиретудің әрбір амалы алдында өсімдікті зақымдамайтын кез келген тәсілмен сау, биіктігі мен діңінің қалпы, ұшарбасының құрылымы мен дамуы, жеміс беру қарқындылығы және басқа да нышандары бойынша жақсы тұқымдық ағаштар қаз қалпында таңдап алынады және белгіленеді.

Сиретудің бірінші және одан кейінгі амалдарында ілеспе тұқымдардың құрғақ, өспей қалған өсімдіктері, басты тұқымның жеміс бермейтін ағаштары (екінші амалдан бастап), сондай-ақ зиянкестер мен аурулар зақымдаған, механикалық жолмен бүлінген, діңі қисық, бұтақты ағаштар алып тасталады.

33. Орман өсімдіктерінің түріне және өсу орнының жағдайларына байланысты ТОТУ-дың 1 гектарына оны қалыптастырудың аяқ шенінде 150-300 тұқымдық ағаш қалдырылады.

4. Артықшылығы бар екпелер

34. Артықшылығы бар екпелер - белгілі бір орман өсу жағдайларына арналған шығымдылығы жоғары және орнықты екпелер. Артықшылығы бар екпелерді сұрыптау жеміс беру кезеңіне кірген табиғи екпелерді немесе шығу тегі белгілі тұқымнан алынған орман дақылдарын селекциялық түгендеу кезінде жүргізіледі.

35. Артықшылығы бар екпелерге алдын ала генетикалық баға беруді олардың тұқымдық ұрпақтары жастың II сыныбына жеткенде жүзеге асырады. Түпкілікті баға ұрпағы басты мақсатта пайдалану үшін кесудің кемінде 1/2 жасына немесе нақты орман өсу аймағындағы өсімдіктердің әрбір түрі үшін қабылданған пісу жасына жеткенде айқындалады.

5. Уақытша орман тұқымдары учаскелері және қалыпты екпелер

36. Уақытша орман тұқымдары учаскелері (бұдан әрі - УОТУ) мен қалыпты екпелер орман тұқымдары плантациялары мен тұрақты орман тұқымдары учаскелері жеміс беру сатысына кіру кезеңіне дейін орман тұқымдарын алу мақсатында бөліп алынады.

37. Учаскелер мен екпелер таңдаулы және қалыпты селекциялық санаттардың піскен және толысқан екпелеріне селекциялық түгендеу өткізу барысында бөліп алынады және олардың алқабы ормандарды молықтыру және орман өсіру жөніндегі жұмыстардың тұқымдар жөніндегі қажеттілікке байланысты белгіленеді.

38. УОТУ мен қалыпты екпелер негізінен кемінде 10 жыл мерзімге тұтас таксациялық телімдермен бөлінеді, бұл орайда кесуге тағайындалған екпелерде тұқым кесілген ағаштардан жиналады.

6. Селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін аттестациялау

39. Селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы бөліп алынған және құрылған объектілер аттестациялануға жатады.

Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық объектілерді аттестациялауды уәкілетті органның мамандандырылған ұйымы жүзеге асырады, оның бірінші басшысының немесе оны алмастыратын тұлғаның бұйрығымен аттестациялау комиссиялары (бұдан әрі - Комиссиялар) құрылады.

40. Объектілердің анықталуы мен құрылуын жүзеге асыратын ұйым аттестациялануға жататын объектінің орналасқан жері жайында Комиссия

мүшелерін жазбаша хабарлайды.

Қызметкерлері Комиссияға енгізілген ұйымдардың басшылары олардың Комиссия жұмысына қатысуын қамтамасыз етеді.

41. Комиссия селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілерді анықтау мен құруды жүзеге асыратын ұйым өкілдерінің және мемлекеттік орман иеленуші өкілдерінің қатысуымен олардың нысаналы мақсатына сәйкес келуін қаз қалпында айқындайды.

42. Объектілерді аттестациялау осы Ереженің 1, 2, 3-қосымшаларына сәйкес нысандар бойынша объектілерді алдын ала іріктеу бойынша материалдар болған жағдайда жүзеге асырылады.

43. Комиссияның оң қорытындысы болған жағдайда объект аттестацияланған болып есептеледі.

Бөліп алынған және құрылған селекциялық-тұқым объектілер олардың нысаналы мақсатына сәйкес келмеген жағдайда Комиссиялар теріс қорытынды береді және объектілер аттестацияланбайды.

Объектілерді тексеру нәтижелері бойынша Комиссиялардың қорытындысы осы Ережеге 11-қосымшаға сәйкес Актіде қаз-қалпында көрсетіледі, ол аттестацияланған объектілерді мемлекеттік орман иеленушіге беру-қабылдау құжаты болып табылады.

44. Аттестацияланған объектілерге осы Ережеге 4, 5, 6, 7, 8-қосымшаларға сәйкес Паспорттар толтырылады.

Паспортқа орамдық желіге немесе басқа тұрақты бағдарларға байланыстырылған объектінің схемалық жоспары қоса тіркеледі.

45. Аттестацияланған объектілерге паспорттар алты данада: біріншісі - мемлекеттік орман иеленуші үшін; екіншісі - мемлекеттік орман иеленуші қарауында болатын мемлекеттік орган үшін; үшіншісі - аумақтық орган үшін және төртіншісі - уәкілетті органның мамандандырылған ұйымы үшін, бесіншісі - уәкілетті орган үшін және алтыншысы - объектілерді анықтауды және құруды жүзеге асыратын ұйым үшін толтырылады.

46. Аттестацияланған селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілер мемлекеттік республикалық меншік объектілеріне жатады, пайдалану режимі шектеулі жекелеген аймақтар түрінде аумақ денгейінде бөлінеді және жергілікті жерде орман шаруашылығы белгілерімен (бағаналар, тас пирамидалар) шектеледі, оларға учаскенің орналасқан жерін айқындайтын жазбалар, отырғызылған жылы және көлемі жазылады.

47. Арнайы белгілердегі жазбалар осы Ереженің 9-қосымшасына сәйкес жазылады.

48. Орман орналастыру материалдарында аттестацияланған объектілерді оларды жоспарлы материалдарға белгіленген масштабта енгізуге болатындай кез

келген көлем жағдайында бөліп алады.

Өзге жағдайларда олар таксациялық сипаттамаға белгі қойылып, шартты таңбалармен атап өтіледі.

49. Аттестацияланған селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілері жиынтық ведомосқа осы Ереженің 10-қосымшасына сәйкес нысан бойынша енгізіледі.

50. Селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерінің жиынтық ведомостары мен паспорттары тұрақты сақталатын құжаттар болып табылады.

51. Мамандандырылған ұйым аттестацияланған объектілер туралы мәліметтерді орман орналастыру ұйымына береді, ол орман орналастыру материалдарына тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізуді қамтамасыз етеді.

7. Аттестацияланған селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін есепке алу, олардың құжаттамасын жүргізу және есеп беру

52. Селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілерді есепке алуды, Жиынтық ведомостарды жүргізуді, сондай-ақ аттестацияланған объектілердің жай-күйі және оларды пайдалану туралы есептілік жасауды мамандандырылған ұйым жүзеге асырады.

53. Селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілерді есепке алу, олардың жай-күйіне және нысаналы пайдаланылу дәрежесіне талдау жасау үшін мамандандырылған ұйым жыл сайын оларды аумақтық органдардың, облыстық атқару органдарының, мемлекеттік орман иеленушілердің өкілдерімен бірлесіп тексеріп отырады.

54. Вегетациялық кезеңде қаз қалпында қарап-көру арқылы тексеруге барлық аттестацияланған объектілер жатады.

55. Тексеру кезінде осының алдындағы есепке алудың материалдары: объектілердің паспорттары, жиынтық ведомостар, таксациялық сипаттамалар және басқа да материалдар пайдаланылады. Қажет болған жағдайда орман орналастырудың жоспарлы материалдарынан осы объектілер орналасқан жер көрінісінің көшірмесі алынады.

56. Тексеру көлемі олардың алқабына байланысты:

5 га дейін - бүкіл алқап тексеріледі;

6-50 га дейін - олардың жалпы алқабының 20 % тексеріледі;

51-100 га дейін - олардың жалпы алқабының 15 %;

101 га және одан астам болса - алқаптың 5 % тексеріледі.

Күмәнді және даулы жағдайларда объектілердің бүкіл алқабы тексеріледі.

57. Әрбір объект бойынша оны қаз қалпында ресімдеу сапасы (шекаралық белгілердің және оларда жазбалардың болуы), оның жай-күйі (ағаштарды зиянкестердің бүлдіру және олардың ауруға ұшырау, механикалық және басқа да бүлінулер нышандарының болуы, ұшарбастағы кеуіп бара жатқан бұтақтардың сипаты және олардың болуы, екінші қабаттың дамуы, аласа ағаштар және тағы да басқалар), нысаналы пайдаланылуы (бүрлер, жемістер, тұқымдар, қалемшелер дайындау), сондай-ақ паспорттағы немесе жиынтық ведомостағы жазбалардың нақты деректерге сәйкес келуі айқындалады.

58. Тексеру нәтижелері бойынша тексеру актісі жасалып, оған қатысушы тараптар қол қояды.

59. Мамандандырылған ұйым материалдарды қорытып, жыл сайын аумақтық органдар мен уәкілетті органды осы Ереженің 12 және 13-қосымшаларына сәйкес нысандар бойынша тиісінше объектілердің бар-жоғы және олардың жай-күйі жайында хабардар етіп тұрады, оларды одан әрі пайдалану, күзетті жақсарту, қаз қалпында ресімдеу, қайта жаңарту (қалпына келтіру), басқа санатқа ауыстыру немесе есептен шығару жөнінде уәкілетті органға ұсыныстар енгізеді.

60. Уәкілетті орган селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін тексеру материалдарын бекітеді және олардың жай-күйін одан әрі жақсарту және пайдалану немесе есептен шығару жөніндегі шаралар туралы шешімдер қабылдайды.

61. Уәкілетті орган шешімінің негізінде мамандандырылған ұйым селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілердің жиынтық ведомостары мен паспорттарына өзгерістер енгізеді.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

1-қосымша

**Орман тұқымдары (аналық, клондық, тұқымдас)
плантацияларын есепке алу**

КАРТОЧКАСЫ

- Тұқымы _____
1. Облысы _____
 2. Мемлекеттік орман иеленуші _____ орманшылық _____
орам _____ телім _____
 3. Ауданы, га _____
 4. Өсу орны жағдайларының типі _____
 5. Отырғызу жылы _____

6. Отырғызу әдісі (вегетативтік, тұқымдық) _____
7. Өскіндер (тұқымдастар) саны _____
8. Өскіндегі ағаштардың саны - дан - дейін _____
9. Ағаштардың орналасуы, м _____
10. Орташа биіктігі, м _____
11. Ұшарбасының орташа ені, м _____
12. Қалемшелерді мүмкіндігінше дайындау көлемі, дана _____
13. Ағаштардың жай-күйі _____
14. Отырғызу объектісінің сәйкестігі және одан әрі пайдалану режимі туралы комиссияның қорытындысы _____
15. Сортты өскіндерге үміткерлер бөліп алу мүмкіндігі туралы ұсыныстар (өскіндер, сорттар, будандар) _____
16. Объектілерді күтіп ұстауға және жағдайын жақсарту жөнінде ұсынылатын іс-шаралар _____

Плантациядағы ағаштарды қайта есепке алу ведомосы

Артықшылығы бар ағаштың мем. тізілім бойынша N, буданның, сорттың атауы	Ағаштардың сақталуы	Орташа биіктігі, м	Ұшар басының орташа ені, м	Ағаштардың жай-күйі	дана		%				
					1	2	3	4	5	6	
Учаске бойынша барлығы:											

Комиссия мүшелері: _____

(қызметі, аты-жөні, қолы)

» _____ 200 ж.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

2-қосымша

**Артықшылығы бар екпені алдын ала іріктеу
карточкасы N _____**

1. Облысы _____
2. Әкімшілік ауданы _____
3. Мемлекеттік орман иеленуші _____
4. Орманшылық _____
5. Орам N _____
6. Телім N _____
7. Аудан, га _____
8. Екпе жасы, класс/жас _____

9. Екпе құрамы _____
10. Орман түрі (орман өсу жағдайлары) _____
11. Санитарлық және лесопатологиялық жағдайы _____
12. Бонитет класы _____
13. Орташа толымдылығы, м _____
14. Орташа биіктігі, м _____
15. Орташа диаметрі, см _____
16. Екпелердегі: артықшылығы бар ағаштар _____%
- қалыпты ағаштар _____%
- (сынақ алаңшасында анықталады)
- кемістігі бар ағаштар _____%
17. Еңіс, бөктердің экспозициясы _____
18. Теңіз деңгейінен биіктігі _____ м.
19. Нысаналы мақсаты бойынша іріктелетін екпені сипаттайтын көрсеткіштер (шайыр өнімділігі, мол тұқым беруі, тұқым сапасы, сүрек құрылымы және т.б.) _____

Артықшылығы бар екпенің орам мен телімдегі орналасу схемасы және координаты _____

Карточканы толтырған (қызметі, қолы) _____

" _____ "» _____ 200 _____ ж.

Е с к е р т у :

1. Екпенің таксациялық көрсеткіштері орман орналастыру материалдары бойынша енгізіледі.
2. Артықшылығы бар екпенің алдын ала іріктеу карточкасы оны қаз қалпында аралап көргеннен кейін жасалады (периметрі мен диагоналды жүріс жолдары бойынша).

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесі

3-қосымша

**Уақытша орман тұқымы учаскелері мен қалыпты
екпелерді алдын ала таңдау ведомосы**

Мемлекеттік орман иелену. шінің атауы, объект атауы	орам N№	телім N	Алқап, га	Тұқым
1	2	3	4	5

кестенің жалғасы

Жасы, жыл	Бонитет	Толым. дылығы	Шығу тегі		Қорытынды
			табиғи	о р м а н дақылдары	
6	7	8	9	10	11

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

4-қосымша

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облысы _____

Мемлекеттік орман иеленуші _____

Ағаш тұқымының түрлік атауы (түр тармағы, экотүрі, нысаны) _____

**Орман тұқымы (аналық, өскіндік, тұқымдастық)
плантациясының паспорты N _____**

Салу жылы _____

Плантация танабының көлемі, га _____

Мақсаты (селекция мақсаттары бойынша: орман тұқымы, аналық, клондық, тұқымдық) _____

ОТП реті (1-ші, генетикалық құндылығы жоғары немесе 2-ші) _____

Алынатын тұқымның санаты, (сортты, жақсартылған): _____

1. Плантацияның орналасқан жері:

Орманшылық _____

Орам N _____

Телім N _____

Плантацияның орамда орналасуы (схемасы тіркеледі)

2. Плантация орналасқан учаскенің сипаттамасы:

Учаске санаты _____

Рельеф, тіктігі мен бөктердің экспозициясы _____

Орман өсіру жағдайларының типі _____

Топырақ және топырақ құратын тұқым _____
 Шөп жамылғысы және дәндену деңгейі _____
 Сол тұқымның жақын алқа ағаштарға дейінгі қашықтығы, _____ м.
 Сол тұқымның кемістігі бар алқа ағаштарға дейінгі қашықтығы, _____ м.
 Қоршаған екпелердің қысқаша сипаттамасы _____

3. Плантацияны құру тәсілі: ұластырылған көшеттерді отырғызу; тамырланған қалемшелерді ұластырыла егілетін екпелерге ұластыру (фенологиялық формасы мен екпенің жасын көрсету); артықшылығы бар ағаштардың тұқымынан өсірілген өскіндерде (көшеттерді) отырғызу (өсімдік жасын көрсету); себу _____

№ _____ Орман тұқымдары (аналық) плантациясында өсетін артықшылығы бар ағаштардың сипаттамасы

Тізілім бойынша артықшылығы бар ағаштың нөмірі	Ағаштың орналасқан жері(облысы, орманшылығы, орамы, телімі)	Ағаштың аттес. тация кезе. ніндегі жасы, жыл	Орман типі	Таксациялық көрсеткіштер		Ескерту (артықшылығы бар ағаштың селекцияланатын белгілері)
				D, см	H, м	
1	2	3	4	5	6	7

Учаскенің дайындау және топырақты өңдеу агротехникасы _____

Отырғызу (себу) схемасы: қатардағы және қатарлар арасындағы (отырғызу орындары орталықтарының арасындағы) қашықтық, алаңшалардың мөлшері, 1 га отырғызылатын орын саны, отырғызылатын орындағы өсімдіктер саны (алаңшада, қатар кесіндісінде) және т.б. _____

Бастапқы материалдық шығу тегі (қалемшелер, артықшылығы бар ағаштардың тұқымдары) және дайындау мерзімі _____

Ұластыру әдісі және мерзімі _____

Плантация танабындағы (блогындағы) өскіндер (тұқымдастар) саны _____

Өскіндердің (тұқымдастардың) орналасу схемасы паспортқа тіркеледі.

4. Плантациядағы тұқымдық ағаштардың жерсінуі мен сақталуы

Есепке алу күні	Көшеттер (екпелер, отырғызу орындары, ұластыру) бастапқы саны, дана/га	Жерсінген ұласулар, сақалған көшеттер (өскіндер), отырғызылатын орындар саны, дана/га	Жерсінуі (сақталуы), %	Өскіндердің (тұқымдас. тардың) сақталуы, схема бойынша көзделген саны/%
1	2	3	4	5

Е с к е р т у :

1. Кестені отырғызылған жылы, отырғызылғаннан кейін 3 жыл және 5 жыл өткен соң және аттестациялау болған жылы толтырады.

2. Аттестациялау кезінде клондар (тұқымдастар) арасындағы өсімдіктер саны айырмашылықтары туралы деректер енгізіледі, %.

Орман тұқымдары (аналық) плантацияларын тексеріп, тұрақты орман тұқым базасының құрамына енгізген комиссияның құрамы:

Ұйым, тегі, қолы _____

" _____ " _____ 200__ ж.

5. Плантацияны күтіп-баптау жөніндегі іс-шаралар

Жыл	Күн	Іс-шараның атауы және қысқаша сипаттамасы (толықтыру, сирету, топырақты күтіп баптау, тыңайтқыштар шашу; шашу дозалары мен мөлшері, тұқымдық ағаштардың ұшарбасын күтіп-баптау, зиянкестермен және саңырауқұлақ ауруларымен күрес, тамырдан тыс коректендіру және т.б.)	Жазбаны толтырған (қызметі, тегі, қолы)
1	2	3	4

6. Плантацияда алынған тұқымдарды дайындау және пайдалану туралы деректер:

Дайын. дау мерзімі	Тұқымдану баллы	Дайындалған тұқым, бүр, кг	Алынған тұқым, кг шығым %	Тұқым сапасы: өнгіштік класы %
1	2	3	4	5

кестенің жалғасы

Тұқым сақтау		Тұқымды пайдалану туралы деректер	Жазбаны енгізген (қызметі, тегі, қолы)
орны мен тәсілі	күні басталу аяқталу		
6	7	8	9

Е с к е р т у :

1. 5 және 6-бөлімдер бойынша жазбаны мемлекеттік орман иеленушінің мамандары толтырады

2. 6-бөлімде аналық плантациялар үшін қалемшелердің

дайындалғаны және пайдаланылғаны туралы мәліметтер көрсетіледі.

Комиссия мүшелері:

(ұйым, аты-жөні, қолы)

(ұйым, аты-жөні, қолы)

(ұйым, аты-жөні, қолы)

"__" _____ 200__ ж.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

5-қосымша

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облыс _____

Мемлекеттік орман иеленуші _____

Ағаш тұқымының түрлік атауы _____

**N__ тұрақты орман тұқымы учаскесінің
паспорты**

Отырғызу жылы _____ Участке көлемі, га _____

Алынатын тұқым санаты (жақсартылған, қалыпты) _____

1. Участкенің орналасқан жері:

Орманшылық _____

Орам N _____ Телім N _____

Орамда ТОТУ-дың орналасуы (схемасы тіркеледі)

2. Телім сипаттамасы:

Рельефі _____

Экспозициясы және бөктердің тіктігі, теңіз деңгейінен биіктігі _____

Орман өсіру жағдайының типі _____

Топырақ және топырақ құрайтын тұқым _____

Екпе құрамы _____

Басты тұқымның бонитет класы _____

Бас тұқымның басым нысаны (фенологиялық, морфологиялық) _____

Санитарлық және орман патологиялық жағдайы _____

3. Қоршаған екпелердің қысқаша сипаттамасы (басты тұқым орман типі,

жасы, орташа биіктігі, орташа диаметрі, бонитет класы, алқа ағаштардың селекциялық санаты: артықшылығы бар, жақсы, кемістігі бар): _____

4. ТОТУ-ды құру әдісі: алқа ағаштарды немесе екпелерді сирету, селекциялық жақсартылған материалды отырғызу немесе себу (керегін с ы з ы п қ о й) .

5. Тұрақты орман тұқым учаскесіндегі екпелердің таксациялық сипаттамасы

Тексеру күні	Құрамы	Шығу тегі (табиғи немесе еке)	Жасы	Орташа		Бонитет класы
				Н, м	D, см	
1	2	3	4	5	6	7

кестенің жалғасы

Тұқымдық ағаштардың орналасуы және бір-бірінен орташа қашықтығы, м	Тұқымдық ағаштардың ұшарбасының орташа ені, м	Басты тұқым ағаштарының саны 1 га, дана	Тірі ұшар басына дейінгі орташа қашықтық, м	Тұқымды ағаштардың жай-күйі мен сапасы
8	9	10	11	12

Ескерту: Орман дақылдары үшін "Шығу тегі" бағанында тұқымның шығу тегі қосымша көрсетіледі.

6. Селекциялық жақсартылған материалды отырғызу (себу) арқылы құрылған ТОТУ-дың сипаттамасы: Учаскені дайындау және топырақты өңдеу агротехникасы _____

Отырғызу (себу) схемасы: қатардағы және қатарлар арасындағы қашықтық (алаңдар орталықтары арасындағы), алаңшалардың мөлшері, 1 га отырғызылатын орын саны, отырғызылатын орындағы (алаңда, қатар

кесіндісінде және т.б.) өсімдіктер саны _____

Тұқымның шығу тегі _____, Сапа класы _____

Сапа туралы құжаттың N және күні _____

Өскіндер (көшеттер) жасы _____

Тұрақты орман тұқымы учаскесін тексеріп, тұрақты орман тұқым базасының құрамына енгізген комиссияның құрамы:

Ұйым, аты-жөні, қолы _____

" " _____ 200 ж.

7. ТОТУ-ды күтіп-баптау жөніндегі іс-шаралар

Жылы	Күні	Іс-шаралардың атауы және қысқаша сипаттамасы (сиретулер, тыңайтқыштыр шашу: тыңайтқыш түрі, шашу мөлшері мен тәсілдері, зиянкес термен және саңырақұлақ ауруларымен күрес, тамырдан тыс коректендеру және т.б.)	Жазбаны толтырған (қызметі, аты-жөні, қолы)
1	2	3	4

8. ТОТУ-да тұқым дайындалып алынғаны және оны пайдалану туралы мәлімет

Дайындау мерзімі	Тұқымдану балы	Дайындалған тұқым, бұр, кг	Алынған тұқым, к г шығым, %	Тұқым сапасы өнгіштік класы, %	Тұқым сақтау		Тұқымды пайдалану туралы мәлімет	жазбаны толтырған (қызметі, аты-жөні, қолы)				
					Орны мен әдісі	күні			1	2	3	4
					басталуы	аяқталуы						

Ескерту: 7 және 8-бөлімдер бойынша жазбаны мемлекеттік орман иеленушінің мамандары толтырады.

Комиссия мүшелері:

_____ (ұйым, аты-жөні, қолы)

_____ (ұйым, аты-жөні, қолы)

_____ (ұйым, аты-жөні, қолы)

" " _____ 200 ж.

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін

анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

6-қосымша

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облыс _____

Мемлекеттік орман иеленуші _____

Ағаш тұқымының түрлік атауы _____

Артықшылығы бар екпенің паспорты N _____

1. Артықшылығы бар екпенің орналасқан жері:

Орманшылық _____

Орам N _____ Телім N _____

Екпенің алқабы, га _____

Алдын ала іріктелген карточка бойынша учаске N _____

Артықшылығы бар екпелердің орамда орналасуы (схемасы қоса тіркеледі)

2. Артықшылығы бар екпелердің сипаттамасы:

Рельеф, бөктердің экспозициясы және көлбеулігі _____

Теңіз деңгейінен биіктігі, м _____

Топырақ-топырақасты жағдайлары (топырақ түрі, механикалық құрамы,
жерасты) _____

Алқа ағаштың шығу тегі - табиғи (тұқымдық, өскіндік) немесе дақылдық

Қабат бойынша құрамы _____

Тұқым бойынша жасы, жыл _____

Басты тұқым ағаштарының орташа биіктігі және диаметрі: Н__ м., D__ см.

Орман түрі _____

Орман өсу жағдайларының түрі _____

Бонитет сыныбы _____

Қабаттың толымдылығы _____

Қабаттағы екпелер қоры м³ /Га _____

Тұқымдар бойынша бүкіл алқаптың жалпы қоры, м³ _____

Екпелердің санитарлық және орман патологиялық жай күйі _____

Өскіні _____

Орман астары _____

Басты тұқымның ұшар басының басым нысаны _____

Басты тұқым ағашының ұшарбасының орташа ұзындығы, м _____

Басты тұқым ағашының бұтақсыз бөлігінің орташа ұзындығы, м _____

Басты тұқым ағашының сүйекті бұтақтарының жуандығы _____

Басты тұқымның басым нысаны (морфологиялық, фенологиялық және т.б.) _____

В.Г.Каппер шәкілі бойынша жеміс беру баллы (соңғы 5 жылда орташа) _____

Ағаштардың екпелердегі селекциялық санаттары бойынша бөлінуі:
артықшылығы бар, % _____

қалыпты, % _____

кемістігі бар, % _____

Артықшылығы бар екпелерді нысаналы мақсаты бойынша сипаттамайтын көрсеткіштер (шайыр өнімділігі, мол тұқым беруі, тұқым сапасы, сүрек құрылымы және т.б.) _____

3. Артықшылығы бар екпеге жанасатын сүректіндердің сипаттамасы

р/с	Орам N телім N	Екпелер құрамы	Жасы, сыныбы/ жыл	Орташа	
				H, м	D, см
1	2	3	4	5	6

кестенің жалғасы

Толым. дылығы	Қоры м ³ /га	Орман түрі /бонитет сыныбы	Екпелердің селекциялық санаты
7	8	9	10

4. Сол тұқымның кемістігі бар екпесіне дейінгі қашықтығы:
ең жақыны, м _____

гүлдеген кезде жел соғатын жақтағы ең жақыны, м _____

(ұйым, аты-жөні, қолы)

(ұйым, аты-жөні, қолы)

" " _____ 200__ ж.

5. Артықшылығы бар екпелерді күтіп баптау

Күні	Өткізілген іс-шаралардың атаулары	Жазбаны енгізген (қызмет, аты-жөні, қолы)

6. Артықшылығы бар екпелерде тұқым дайындау

Тұқым дайындау күні (бұр, жеміс)	Дайындалған тұқым көлемі (бұр, жеміс), кг	Бүрден (жемістен) алынған тұқым кг, шығымы %	Тұқымды пайдалану туралы деректер	Жазбаны енгізген (қызметі, аты-жөні, қолы)
1	2	3	4	5

Ескерту: Паспорттағы 5 және 6-бөлімдерді мемлекеттік орман иеленушілер толтырады.

Комиссия мүшелері:

_____ (ұйым, аты-жөні, қолы)

_____ (ұйым, аты-жөні, қолы)

_____ (ұйым, аты-жөні, қолы)

" ____ " _____ 200__ ж.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

7-қосымша

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облыс _____

Мемлекеттік орман иеленуші _____

Ағаш тұқымының түрлік атауы (қосымша түр, экотүр, нысан) _____

Уақытша орман тұқымдары учаскенінің паспорты N _____

1. Учаскенің орналасқан жері:

Облыс _____

Аудан _____

Мемлекеттік орман иеленуші _____

Орманшылық _____

Орам N _____

Телім N _____

Алқабы, га _____

Алдын ала іріктелген ведомст бойынша учаске N _____

Орамда орналасуы (схемасы қоса тіркеледі)

2. Учаскедегі екпелердің сипаттамасы:

Рельеф, бөктердің экспозициясы және көлбеулігі _____

Теңіз деңгейінен биіктігі, м _____

Топырақ-топырақасты жағдайлары (топырақ түрі, механикалық құрамы, жерасты) _____

Алқа ағаштың шығу тегі - табиғи (тұқымдық, өскіндік) немесе дақылдық _____

Қабаттар бойынша құрамы _____

Тұқымдар бойынша жасы, жыл _____

Басты тұқым ағаштарының орташа биіктігі және диаметрі: Н_ м., D_ см.

Орман түрі _____

Орман өсу жағдайларының түрі _____

Бонитет сыныбы _____

Қабаттың толымдылығы _____

Қабаттағы екпелер қоры м³ /1га _____

Тұқымдар бойынша бүкіл алқаптың жалпы қоры, м³ _____

Екпелердің санитарлық және орман патологиялық жай күйі _____

Өскіні _____

Орман астары _____

Басты тұқымның ұшар басының басым нысаны _____

Басты тұқым ағашының ұшарбасының орташа ұзындығы, м _____

Басты тұқым ағашының бұтақсыз бөлігінің орташа ұзындығы, м _____

Басты тұқым ағашының сүйекті бұтақтарының жуандығы _____

В.Г.Каппер шәкілі бойынша жеміс беру баллы (соңғы 5 жылда орташа) _____

Селекциялық санаттары бойынша екпелерде ағаштардың бөлінуі:
артықшылығы бар ағаштар, % _____

калыпты, % _____

кемістігі бар, % _____

Артықшылығы бар екпелерді нысаналы мақсаты бойынша сипаттамайтын көрсеткіштер (шайыр өнімділігі, мол тұқым беруі, тұқым сапасы, сүрек құрылымы және т.б.) _____

Екпелерді мынадай құрамдағы комиссия аттестациялап, қалыпты екпелер санатына қосты:

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

"__" _____ 200__ ж.

3. Қалыпты екпелерге күтім жасау:

Күні	Өткізілген атаулары	іс-шаралардың	Жазбаны толтырған (қызметі, т.а.ж. қолы)

4. Қалыпты екпеде тұқым дайындау:

--	--	--	--	--

Тұқым (бұр, жеміс) дайындау күні	Дайындалған тұқым (бұр, жеміс) мөлшері, кг	Бұрлерден (жемістен) алынған тұқым, кг, шығым %	Тұқымды пайдалану туралы деректер	Жазбаны толтырған (қызметі, т.а.ж. қолы)
1	2	3	4	5

Ескерту: Паспорттағы 3 және 4-бөлімдерді мемлекеттік орман иеленушілер толтырады.

Комиссия мүшелері

_____ (ұйым, тегі, қолы)

_____ (ұйым, тегі, қолы)

"__" _____ 200__ ж.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

8-қосымша

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Облыс _____

Мемлекеттік орман иеленуші _____

Ағаш тұқымының түрлік атауы (қосымша түр, экотүр, нысан) _____

Қалыпты екпенің паспорты N _____

1. Екпенің орналасқан жері:

Аудан _____

Орманшылық _____

Орам N _____ Телім N _____

Алқабы, га _____

Алдын ала іріктелген ведомост бойынша учаске N _____

Орамда орналасуы (схемасы қоса тіркеледі)

2. Екпенің сипаттамасы:

Рельеф, бөктердің экспозициясы және көлбеулігі _____

Теңіз деңгейінен биіктігі, м _____

Топырақ-топырақасты жағдайлары (топырақ түрі, механикалық құрамы, жерасты) _____

Алқа ағаштың шығу тегі - табиғи (тұқымдық, өскіндік) немесе дақылдық _____

_____ Қабаттар бойынша құрамы _____

Тұқымдар бойынша жасы, жыл _____
 Басты тұқым ағаштарының орташа биіктігі және диаметрі: Н_ м., D_ см.
 Орман түрі _____
 Орман өсу жағдайларының түрі _____
 Бонитет сыныбы _____
 Қабаттар бойынша толымдылығы _____
 Қабаттағы екпелер қоры м³ /Га _____
 Тұқымдар бойынша бүкіл алқаптың жалпы қоры, м³ _____
 Екпелердің санитарлық және орман патологиялық жай-күйі _____
 Өскіні _____
 Орман астары _____
 Басты тұқымның ұшарбасының басым нысаны _____
 Басты тұқым ағашының ұшарбасының орташа ұзындығы, м _____
 Басты тұқым ағашының бұтақсыз бөлігінің орташа ұзындығы, м _____
 Басты тұқым ағашының сүйекті бұтақтарының жуандығы _____
 (және екпелерге селекциялық баға беру жөніндегі ғылыми-зерттеу ұйымдарының ұсыныстарына сәйкес басқа да өлшемдер) _____
 В.Г. Каппер шәкілі бойынша жеміс беру баллы (соңғы 5 жылда орташа)

Селекциялық санаттары бойынша екпелерде ағаштардың бөлінуі:
 артықшылығы бар ағаштар,% _____
 қалыпты, % _____
 кемістігі бар, % _____
 Артықшылығы бар екпелерді нысаналы мақсаты бойынша сипаттамайтын көрсеткіштер (шайыр өнімділігі, мол тұқым беруі, тұқым сапасы, сүрек құрылымы және т.б.) _____
 Екпелерді мынадай құрамдағы комиссия аттестациялап, қалыпты екпелер с а н а т ы н а қ о с т ы :

 (ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

 (ұ й ы м , т е г і , қ о л ы)

(ұйым, тегі, қолы)

"__" _____ 200__ ж.

3. Қалыпты екпелерге күтім жасау:

Күні	Өткізілген іс-шаралардың атауы	Жазбаны енгізген (қызметі, т.а.ж. қолы)

4. Қалыпты екпеде тұқым дайындау:

Тұқым (бұр, жеміс) дайындау күні	Дайындалған тұқым (бұр, жеміс) мөлшері, кг	Бұрлерден (жемістен) алынған тұқым, кг, шығым %	Тұқымды пайдалану туралы деректер	Жазбаны толтырған (қызметі, т.а.ж. қолы)
1	2	3	4	5

Ескерту: Паспорттағы 3 және 4-бөлімдерді мемлекеттік орман иеленушілер толтырады.

Комиссия мүшелері:

_____ (ұйым, тегі, қолы)

_____ (ұйым, тегі, қолы)

" ____ " « _____ 200__ ж.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

9-қосымша

Селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілерді жер бойынша шектейтін орман шаруашылығы белгілері

Объектілер	Жазба шифрлары	Белгілер
1. Уақытша орман тұқымдары учаскелері	8 7 - 2 У О Т У - 7 7 2,4	Орам нөмірі - телім нөмірі Атауы - отырғызу жылы Алқабы, га
2. Орман тұқымдары плантациясы (ССТ 56-84-80)	6 7 - 2 О Т П - 7 6 2,5	Орам нөмірі - телім нөмірі Атауы - отырғызу жылы Алқабы, га
3. Артықшылығы бар екпе	2 6 - 1 8 П Л А - 0 1 52,3	Орам нөмірі - телім нөмірі ж ы л ы Атауы - отырғызу Алқабы, га
4. Тұрақты орман тұқымдары учаскесі (ССТ 56-84-80)	6 7 - 4 Т О Т У - 7 7 5,5	Орам нөмірі - телім нөмірі Атауы - отырғызу жылы Алқабы, га

Е с к е р т у :

1. Бағаналар алқаптарды шектейтін сызықтардың қиылысына (бұрыштарда) орнатылады. Бағанның жазуы бар беттері учаске жаққа, ал қырлары учаскінің ортасына бағытталады.

2. Жазбалар трафареттер бойынша және 56-84-80 ССТ-ға сәйкес жазылуы тиіс.

Мемлекеттік орман
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

10-қосымша

бойынша

(о б л ы с ы)

**орман тұқымдары (аналық, клондық, тұқымдас)
плантациялардың, артықшылығы бар екпелердің,
тұрақты, уақытша орман тұқымдары учаскелерінің
және қалыпты екпелердің жиынтық ведомосы**

N p/c №	Объектінің атауы және ағаш тұқымының түрлік атауы	Алқабы, га	Орналасқан жері		
			Мемлекеттік орман иеленуші, орманшылық	Орам нөмірі	Телім нөмірі
1	2	3	4	5	6

кестенің жалғасы

Паспорт бойынша нөмірі	Отырғызу уақыты	Отырғызу әдісі	Ескерту
7	8	9	10

Ескерту: 10-бағанда аналық плантациялар үшін нысаналы мақсаты (аналық, клондық, тұқымдас), ОТП, ТОТУ және артықшылығы бар екпелер үшін - ТОТБ-ға енгізілген күні және ОТП-ның тұқым беру кезеңіне кіру уақыты көрсетіледі.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

11-қосымша

**Мемлекеттік орман қоры аумағындағы
селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін
тексеру нәтижелерінің және оларды қабылдау-беру
актісі**

_____ (орман иеленушінің атауы)

_____ (уәкілетті органның атауы)

бұйрығының негізінде мына құрамдағы комиссия _____

_____ (комиссия мүшелерінің т.а.ж., қызметі)

аттестациялау (есептен шығару, түгендеу, немесе комиссияның басқадай шешім қабылдауы) мақсатында селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы _____ объектілерді _____ тексерді.

Тексеру нәтижесінде мыналар анықталды: _____

Объектілердің нысаналы мақсатын ескере отырып, олардың аттестацияланып (нормативтік-әдістемелік құжаттардың, ОСТ-тар, жобалар талаптары бойынша), ақаулы деп, есептеп шығарылып отырған себептер баяндалады. Бұл орайда әрбір объектінің алқабы немесе олардың саны (ағаштар үшін), түрлік атауы, орманшылық, орам, телім к ө р с е т і л е д і .

Объектілер құруды жақсарту немесе оларды оны қайта жаңарту мақсатында белгілі бір орман шаруашылығы және өзге де іс-шараларды атқару қажет болған жағдайда олардың тізбесін келтіреді.

Комиссия тізбеге сәйкес бөліп алынған, құрылған, қалыптасқан объектілерді аттестациялауға және оларды қорғау әрі нысаналы мақсатында пайдалану үшін орман иеленушіге (орман пайдаланушыға) беруге _____ болады деп _____ есептейді.

Аттестацияланбаған объектілер қабылдауға-беруге жатпайды.

Аттестацияланған және мемлекеттік орман иеленушіге берілетін объектілердің тізбесі _____

Комиссия мүшелерінің қолы:

(т . а . ж . , қ о л ы)

(т . а . ж . , қ о л ы)

(т.а.ж., қолы)

" ____ "» _____ 200 ____ ж.

Аттестацияланған объектілерді тапсырдым _____	Аттестацияланған объектілерді қабылдап алдым _____
(объектілерді анықтау мен құруды жүзеге асырған ұйымның өкілі)	(мемлекеттік орман иеленушінің өкілі)

М.О. _____ М.О. _____

"__" __» _____ 200__ ж. «__" __» _____ 200__ ж.

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін
анықтау, құру, аттестациялау және
есепке алу ережесіне

12-қосымша

**_____ облысы бойынша 200__ ж. жағдаймен
селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерінің
бар-жоғы және олардың жай-күйі**

N р/с №	Мемлекет. тік орман иеленуші, объектінің атауы	Осының алдын. дағы есепке алу дерек. тері, га/дана	___ ж. мәлі. мет. тері, га /дана	Тұқым атауы	Объекті. лердің орналас. қан жері			Ескерту (объек. тілерде ұсыны. латын іс-ша. ралар, есептен шығару себеп. тері)
					орман. шылық	орам	телім	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.								
2.								
3.								
	Облыс бойынша жиыны:							
	оның ішінде:							
	тұқымдар бойынша:							
1.	Шырша							
2.	Қарағай							
3.	Сексеуіл және т.б.							

Мамандандырылған ұйымның басшысы _____

(аты-жөні, тегі, қолы)

Мемлекеттік орман қоры
учаскелерінде селекциялық-тұқым
шаруашылығы объектілерін

анықтау, құру, аттестациялау және

13-қосымша

200__ ж. _____ жағдай бойынша Қазақстан
Республикасы селекциялық-тұқым шаруашылығы

объектілерінің жиынтық ведомосы

Тұқым	Орман тұқымы планта. циялары, га	Тұрақты орман тұқымы учаске. лері га	Артық. шылығы бар ек. пелер, га	Уақытша орман тұқымы учаске. лерге га	Қалып. ты ек. пелер, га	Ескерту
1	2	3	4	5	6	7
Облыс						
Барлығы,						
о н ы ң і ш і н д е т ұ қ ы м д а р б о й ы н ш а:						
Шырша						
Қарағай						
Сексеуіл және басқалар						
бұдан әрі барлық облыстар бойынша						
Барлығы республика бойынша						
Шырша						
Қарағай						
Сексеуіл және басқалар						

Мамандандырылған ұйымның басшысы _____
(т.а.ж., қолы)